

DOCAT

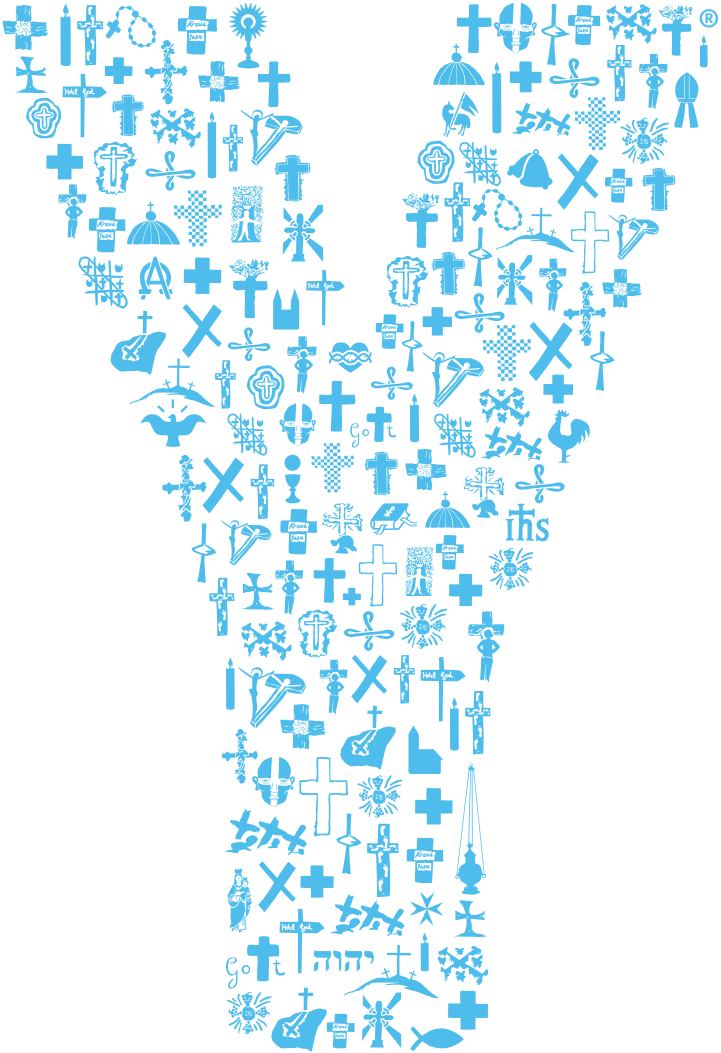
Sociálna náuka Cirkvi
pre mladých

DOCAT

Sociálna náuka Cirkvi pre mladých

S predhovorom pápeža Františka

DOCAT

Sociálna náuka Cirkvi
pre mladých

S predhovorom
pápeža Františka

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2024

ČÍTANIE
S PRIDANOU
HODNOTOU

Vydala Rakúska biskupská konferencia. Cirkevné schválenie Pápežskej rady na podporu novej evanjelizácie je zo 7. apríla 2016.

Text napísali Arnd Küppers a Peter Schallenberg. Ďalej spolupracovali: Stefan Ahrens, Nils Baer, Thomas Berenz, Christoph Böhr, Marco Bonacker, Andreas Büsch, Luisa Fischerová, Julia Horstmannová, Joachim Hüpkes, Christoph Krauß, Markus Krienke, Gerhard Kruij, Hermann von Laer, pomocný biskup Anton Losinger, Bertram Meier, Bernhard Meuser, Elmar Nass, Ursula Nothelleová-Wildfeuerová, Martin Schlag, Walter Schweidler, Christian Stoll, Cornelius Sturm, Markus Vogt, Anno Zilkens a Elisabeth Zschiedrichová.

Vedúci projektu a redakcia: Bernhard Meuser v spolupráci s Clarou Steberovou.

Nihil obstat: ThDr. Joannes Šulík, PhD.

Imprimatur: Mons. Joannes Orosch, Archiepiscopus Tyrnaviensis,
Trnava die 28 Martii 2018, N. 2835/18.

© 2016 YOUCAT Foundation gemeinnützige GmbH, Königstein in Taunus
Design, layout, illustrations © Alexander von Lengerke, Kolín, Nemecko
Slovak edition © Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2024

Výlučným vlastníkom nadácie YOUCAT Foundation je Medzinárodná pápežská nadácia Pomoc trpiacej Cirkvi (ACN) so sídlom v Königsteine im Taunus, Nemecko.

Všetky práva vyhradené. Používanie značky YOUCAT je možné iba so súhlasom nadácie YOUCAT Foundation. Youcat® je medzinárodne chránená slovná a obrazová značka vedená pod číslom GM: 011929131.

ISBN 978-80-8161-649-5

Čo je to DOCAT?

DOCAT je zrozumiteľné prerozprávanie náuky o spoločnosti a sociálnej náuky, ako ju rozvíja Katolícka cirkev vo svojich najdôležitejších dokumentoch počnúc pápežom Levom XIII. Najmä mladých ľudí by mohol DOCAT povzbudiť k tomu, aby si tieto významné dokumenty prečítali celé a orientovali sa vo svojom živote podľa princípov pravdy, spravodlivosti a lásky. Pápež František znova a znova vyzýva kresťanov, aby sa aktívne angažovali za iný, spravodlivejší svet: „Kresťan, ktorý v týchto časoch nie revolucionár, nie je nijaký kresťan.“

Použité symboly a ich význam

Pod týmto symbolom sa nachádza citát z Biblie, ktorý ti umožní lepšie pochopiť pasáž, ktorú práve čítaš.

Uvedený citát niekedy zdôrazňuje dôležitosť textu, inokedy vytvára voči textu protiváhu. Rôzne názory pomôžu človeku postupne dospieť k pravde.

Symbol Svätopeterskej baziliky poukazuje na aktuálne učenie pápeža a dôležité slová jeho predchodcov.

Výkričník označuje miesta, kde sa vysvetľujú základné termíny.

Čísla na konci každého textu sú označené štvorčekmi, ktoré odkazujú na tematicky príbuzné miesta

v Kompendiu sociálnej náuky Cirkvi

v Katechizme Katolíckej cirkvi

v YOUCAte.

Obsah

Predhovor **STRANA 10**

1

Majstrovský Boží plán: Láska

OTÁZKY 1 AŽ 21

spolupráca: Peter Schallenberg, Marco Bonacker a Nils Baer

Prečo Bohu nerozumieme, keď nevieme, že Boh je láska.

Prečo potrebujeme „civilizáciu lásky“

a ako môžeme láskou zmeniť svet. **STRANA 14**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 28**

2

Spoločne sme silní: Cirkev a sociálne otázky

OTÁZKY 22 AŽ 46

spolupráca: Thomas Berenz a Christian Stoll

Prečo nemôžem byť ozajstným kresťanom, ak nemám záujem o sociálnu problematiku.

Prečo tu Cirkev nie je sama pre seba.

Prečo sa zasadzuje za to, aby všetci ľudia dosiahli spravodlivosť. **STRANA 32**

EXKURZ Nové médiá

STRANA 46

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 54**

3

Jedinečná a s nekonečnou hodnotou: Ľudská osoba

OTÁZKY 47 AŽ 83

spolupráca: Walter Schweidler, Anton Losinger a Marco Bonacker

Prečo človek nemá cenu, ale hodnotu. Prečo sú ľudské práva založené na viere i na rozume, a prečo len Boh môže ľudí uchrániť pred tým, aby sa vzájomne nevyhubili. **STRANA 58**

EXKURZ Ľudská osoba v bioetike

STRANA 74

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 84**

Spoločné dobro, dôstojnosť ľudskej osoby, solidarita, subsidiarita: Princípy sociálnej náuky

OTÁZKY 84 AŽ 111

spolupráca: Christoph Krauß a Joachim Hüpkas

Prečo sa hovorí o štyroch veľkých princípoch sociálnej náuky, ako ich eticky zdôvodniť a prakticky používať. A prečo sa veľmi dobre hodia na analýzu spoločenskej reality a jej skvalitňovanie. **STRANA 90**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 110**

Základ spoločnosti: Rodina

OTÁZKY 112 AŽ 133

spolupráca: Ursula Nothelleová-Wildfeuerová a Elisabeth Zschiedrichová

Prečo je rodina základnou bunkou spoločnosti, čím prispieva rodina do spoločnosti, prečo je rodinný život (nielen dnes) vystavený ohrozeniu a prečo musíme rodinu zvláštnym spôsobom chrániť. **STRANA 114**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 132**

Povolanie a zamestnanie: Ľudská práca

OTÁZKY 134 AŽ 157

spolupráca: Arnd Küppers

Prečo nie je práca prekliatím, ale výrazom ľudskej sebarealizácie.

Prečo sme vďaka práci Božími spolupracovníkmi.

Prečo je tu práca pre človeka, a nie človek pre prácu. **STRANA 134**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 152**

Blahobyt a spravodlivosť pre všetkých: Hospodárstvo

OTÁZKY 158 AŽ 194

spolupráca: Hermann von Laer a Martin Schlag

Prečo má hospodárstvo vlastné zákony. Prečo je hospodárske konanie ľudské iba vtedy, keď z neho majú úžitok všetci zúčastnení.

Prečo má trh svoje hranice a ako môžeme reagovať na globalizáciu. **STRANA 156**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 180**

Moc a morálka: Politické spoločenstvá

OTÁZKY 195 AŽ 228

spolupráca: Markus Krienke a Christoph Böhr

Prečo politika potrebuje odôvodnenie, legitimitu a rámcové etické podmienky, aby bola ľudomilná a užitočná.

Prečo sa kresťania nemôžu držať mimo politiky.

Prečo sa kresťania angažujú za slobodu a spravodlivosť všetkých.

A prečo majú veľký záujem o to, aby boli dobrými občanmi štátu. **STRANA 184**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 206**

Jeden svet – jedno ľudstvo: Medzinárodné spoločenstvo

OTÁZKY 229 AŽ 255

spolupráca: Gerhard Kruij, Julia Horstmannová a Luisa Fischerová

Prečo musia kresťania novými prostriedkami reagovať na svet, ktorý sa radikálne mení. Prečo sa Cirkev drží prednostnej voľby chudobných a ako možno organizovať solidaritu a globálnu spoluprácu. **STRANA 208**

EXKURZ Čo je to chudoba

STRANA 217

EXKURZ Globálne verejné dobrá / Celosvetové spoločné dobrá **STRANA 221**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 234**

Chrániť stvorenie: Životné prostredie

OTÁZKY 256 AŽ 269

spolupráca: Markus Vogt a Bernhard Meuser

Prečo majú kresťania zvláštny vzťah k prírode a životnému prostrediu. Prečo musíme práve teraz niečo urobiť, aby sme zachovali stvorenie a dosiahli trvalo udržateľné zaobchádzanie s prírodnými zdrojmi na našej zemi. **STRANA 236**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 248**

Život v slobode a nenásilí: Mier

OTÁZKY 270 AŽ 304

spolupráca: Stefan Ahrens, Nils Baer a Cornelius Sturm

Prečo potrebujeme Boha, aby sme dospeli k trvalému mieru na dobrých základoch. Prečo je Cirkev povolaná k tomu, aby bola tvorkyňou pokoja, a čím môže prispievať k utlmovaniu konfliktov. Prečo radikálny pacifizmus nerieši konflikty a kedy možno ako k poslednému prostriedku siahnuť po vojne. **STRANA 250**

EXKURZ Sloboda bádania a jej možné zneužitie

STRANA 270

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 272**

12

Osobná a spoločenská angažovanosť: Uskutočňovať lásku

OTÁZKY 305 AŽ 328

Spolupráca: Elmar Nass, Bertram Meier a Anno Zilkens

Prečo sa kresťania musia angažovať a kde sa ich angažovanosť žiada: v Cirkvi, v spoločnosti, v situáciách sociálnej núdze a v spoločenských konfliktoch, v stranách a združeníach. Prečo majú kresťania čo dať svojim súčasníkom a čo im nemôže dať nikto iný. **STRANA 274**

Z dôležitých cirkevných dokumentov **STRANA 298**

Menný register **STRANA 304**

Register biblických citátov **STRANA 307**

Vecný register **STRANA 308**

Zdroje obrázkov **STRANA 319**

Ďakovanie **STRANA 319**

Predhovor

Milí mladí priatelia,

môj predchodca pápež Benedikt XVI. vám dal do rúk katechizmus pre mladých – YOUCAT. Rád by som vám dnes odovzdal ďalšiu knihu – DOCAT, ktorá obsahuje sociálnu náuku Cirkvi.

V názve sa skrýva anglické sloveso „to do“, čo znamená robiť, konať. DOCAT odpovedá na otázku: „Čo robiť?“ Je akoby návodom na použitie, ktorý nám pomáha pretvárať najprv nás samých, potom naše najbližšie okolie a napokon svet. Silou evanjelia totiž môžeme skutočne zmeniť svet.

Ježiš hovorí: „Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ Toto biblické miesto zasiahlo mnohých svätých až do špiku kostí. Svätý František z Assisi vďaka týmto slovám zmenil svoj život. Matka Tereza sa na základe tohto výroku obrátila. A Karol Foucauld vyznáva: „V celom evanjeliu nie je nijaké iné miesto, ktoré by ma výraznejšie ovplyvnilo, ktoré by hlbším spôsobom zmenilo môj život, ako toto: ‚Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.‘ Keď si pomyslím, že tieto slová pochádzajú z úst Ježiša, večného Božieho Slova, a že sú to tie isté ústa, ktoré povedali: ‚Toto je moje telo, toto je moja krv, ako veľmi sa cítim povolaný na to, aby som Ježiša hľadal a miloval predovšetkým v malých, v tých najmenších.‘“

Milí mladí priatelia! Zem, plnú teroru a násilia, môže urobiť ľudskejšou iba obrátenie srdca. A to znamená trpezlivosť, spravodlivosť, rozvážnosť, dialóg, nepodplatiteľnosť, solidaritu s obeťami, chudobnými a najchudobnejšími, bezhraničnú obetavosť, lásku, ktorá ide za druhého až na smrť. Len čo to pochopíte do hĺbky, môžete ako kresťania, ktorí sa angažujú za druhých, premeniť svet. Tak ako to teraz vo svete chodí, to nemôže zostať. Ak v týchto časoch nejaký kresťan odvracia pohľad od núdze najchudobnejších z chudobných, potom to v skutočnosti nijaký kresťan nie je.

Nemohli by sme urobiť viac pre to, aby sa na mnohých miestach našej trýznenej planéty uskutočnila revolúcia lásky a spravodlivosti? Sociálna náuka Cirkvi môže pomôcť toľkým ľuďom! S cieľom priniesť oslobodzujúcu zvesť katolíckej sociálnej náuky mladým ľuďom tohto sveta sa dal do práce tím pod osvedčeným vedením kardinálov Christopha Schönborna a Reinharda Marxa. Spolupracovali s nimi známi učenci i mládež. Mladí katolíci z celého sveta poslali svoje najlepšie fotografie. Ďalší konzultovali text, prinášali otázky a podnety a dbali na to, aby bol text zrozumiteľný. Sociálna náuka to volá „participáciou“ – spoluúčasťou! Uvedený tím hneď použil jeden dôležitý princíp sociálnej náuky. DOCAT sa tak stal veľkolepým národom na kresťanské konanie.

To, čo dnes nazývame katolíckou sociálnou náukou, vzniklo v devätnástom storočí. S industrializáciou sa rozšíril brutálny kapitalizmus – forma hospodárstva ničiaca

človeka. Bezohľadní veľkopriemyselníci prinútili schudobnené vidiecke obyvateľstvo, aby za úbohú mzdu pracovalo v baniach a zadymených továrenských halách. Deti nevideli denné svetlo. Posievali ich ako otrokov pod zem, aby ťahali vagóny s uhlím. Kresťania týmto ľuďom v núdzi mnohorakými spôsobmi pomáhali, ale videli, že to nestačí. Rozvinuli preto myšlienky, ako proti bezpráviu postupovať spoločensky a politicky. Vlastnou zakladacou listinou katolíckej sociálnej náuky zostáva encyklika pápeža Leva XIII. z roku 1891 *Rerum novarum* o nových sociálnych problémoch. Pápež písal jasne a jednoznačne: „Zadržiavať robotníkovi mzdu je hriech, ktorý volá do neba.“ Cirkvev využila celú svoju autoritu na to, aby bojovala za práva robotníkov.

Jednotlivé obdobia si vyžadovali, aby katolícka sociálna náuka bola znova a znova obohacovaná a prehlbovaná. Množstvo ľudí diskutovalo o spoločnosti, spravodlivosti, mieri i spoločnom dobre. Dospelí k princípom dôstojnosti ľudskej osoby, solidarity a subsidiarity, ktoré vysvetľuje i DOCAT. Sociálna náuka však nepochádza od toho alebo onoho pápeža či učenca. Vychádza zo srdca evanjelia. Prichádza od samotného Ježiša. Ježiš je sociálnou náukou Božou.

V exhortácii *Evangelii gaudium* som povedal, že „taká ekonomika zabíja“. Stále ešte existujú ekonomiky založené na vylúčení a nerovnosti. Existujú krajiny, kde je štyridsať alebo päťdesiat percent mladých bez práce. V mnohých spoločnostiach sú zo života spoločnosti vylučovaní seniori, lebo údajne nemajú nijakú „hodnotu“ a nie sú „produktívni“. Vyludňujú sa celé oblasti, lebo chudobní utekajú do slumov metropol v nádeji, že tam nájdu aspoň niečo, aby prežili. Výrobná logika globalizovaného hospodárstva zničila menšie hospodárske a poľnohospodárske štruktúry ich domovských regiónov. Asi jedno percento svetovej populácie vlastní 40 percent celého bohatstva sveta a desať percent ľudstva vlastní 85 percent. A naopak, polovici ľudstva „patrí“ iba jedno percento z tohto sveta. Až 1,4 miliardy ľudí žije z menej ako jedného eura na deň.

Keď vás teraz požívam, aby ste sa zoznámili so sociálnou náukou Cirkvi, nesnívam o nejakých skupinách, sediacich a diskutujúcich niekde pod stromami. Aj to je dobré a robte to! Môj sen je však väčší – žela by som si milión mladých kresťanov, najlepšie celú jednu generáciu, ktorá by bola pre svojich súčasníkov „chodiacou

sociálnou náukou“. Svet zmenia iba ľudia, ktorí sa zaň angažujú, ktorí s ním pôjdu na periférie i doprostred špiny. Choďte aj do politiky a bojujte za spravodlivosť a ľudskú dôstojnosť pre tých najchudobnejších. Vy všetci ste Cirkev. Starajte sa o to, aby sa Cirkev menila, aby v nej bol život v dôsledku výzvy, ktorou je volanie tých, čo prišli o svoje práva, nárek tých, ktorí trpia núdzou a o ktorých sa nikto nestará.

Rozhýbať sa v tom budete musieť sami. Keď to spoločne urobí viac ľudí, bude na tomto svete lepšie a ľudia pocítia, že cez vás pôsobí Boží Duch. Možno potom budete ako pochodne, ktoré týmto ľuďom osvetľujú cestu k Bohu.

Odozdvám vám teda túto veľkolepú knižku, aby vo vás rozdúchala oheň. Každý deň sa za vás modlím. Modlite sa aj vy za mňa!

Váš

Franciscus

pápež František

1

OTÁZKY
1 - 21

Majstrovský Boží plán

LÁSKA

Svet je stvorený na Božiu slávu.

Prvý vatikánsky koncil

„Som povolaný
robiť niečo alebo
byť niečím, k čomu nie je
povolaný nikto iný. Mám
v Božom pláne na tejto
Božej zemi miesto, aké
nemá nikto iný. Či som
bohatý, alebo chudobný,
či mnou ľudia opovrhujú,
alebo si ma vážia, Boh ma
pozná a volá ma po mene.

BL. JOHN HENRY NEWMAN
(1801 – 1890), anglický
kardinál a filozof

1 Mal Boh nejaký plán, keď stvoril svet a nás?

Áno, Boh stvoril svet podľa svojich predstáv a podľa svojho plánu. Rovnako ako si môže človek vymyslieť nejakú hru, napríklad mlyn alebo šachy, a potom pomocou pravidiel hry vytvoriť celú logiku hry, tak Boh stvoril svet a vymyslel človeka. Červenou niťou v Božom stvorení je láska. V Božom pláne teda je, aby človek miloval, odpovedal na Božiu lásku a zmyšľal, hovoril a konal v láske.

→ 20 → 2062 → 1, 2

 Zaiste, pochádzame od svojich rodičov a sme ich deti, ale pochádzame aj od Boha, ktorý nás stvoril na svoj obraz a povolal, aby sme boli jeho deti. Preto na začiatku ľudskej existencie nestojí náhoda či osud, ale plán Božej lásky.

PÁPEŽ BENEDIKT XVI.,
9. 7. 2006

2 Kto je vlastne Boh?

Boh je takpovediac pôvodca všetkého, čo je. Je posledným dôvodom, poslednou príčinou všetkého, ktorá je zároveň kľúčová a večná. Ak to aplikujeme na dnešnú vedu, možno povedať, že Boh existoval pred veľkým treskom a je pôvodcom všetkých prírodných zákonov. Bez Boha by sa prepadlo do seba všetko to, čo je. Boh je aj cieľ všetkého, čo existuje.

→ 34, 279 n. → 33

3 Čo znamená Boh pre naše konanie?

Ak je Boh pôvodcom celého vesmíru, potom je i me-
radlom všetkého, čo má byť. Každé konanie sa hodno-
tí podľa neho a jeho plánu. Podľa neho môžeme roz-
poznať, aké konanie je dobré. Skrátka – Boh napísal
DNA nášho života. To, čo chce Boh pre nás a s nami, je
normou a pravidlom dobrého a spravodlivého života.
Kresťania konajú solidárne, pretože Boh ako prvý ko-
nal láskyplne voči nim.

➔ 20, 25, 26 ➔ 1694

Lebo ty si stvoril
všetky veci:
z tvojej vôle boli a sú
stvorené.

ZJV 4, 11

Aké mnohoraké
sú tvoje diela,
Pane! Všetko si múdro
urobil.

Ž 104, 24

” Čo nebolo v mojom pláne, to bolo v pláne Boha. A čím
častejšie sa s niečím takým stretávam, tým živšie je vo mne
presvedčenie, že z Božieho pohľadu neexistuje náhoda.

SV. EDITA STEINOVÁ (1891 – 1942),
nemecká židovská filozofka, obeť holokaustu
Časné a večné bytie (1935/1936)

4 Možno Boha zakúsiť?

Keď sa nad sebou zamyslíš, čoskoro prídeš na to, že
si nevytvoril sám seba. Nikto sa ťa nepýtal, či chceš
existovať, alebo radšej nie. Zrazu si tu bol. Ďalšia vec,
na ktorú prídeš, je to, že si konečný. Dnes, zajtra ale-
bo pozajtra sa tvoj život skončí. Aj všetko, čo je teraz

Človek potrebuje
na svoju spásu toto
troje: vedieť, v čo má veriť,
vedieť, po čom má túžiť,
a vedieť, čo má robiť.

SV. TOMÁŠ AKVINSKÝ (1225
– 1274), najväčší kresťanský
mysliteľ stredoveku, *O oboch
príkázaniach lásky a Desatore
Božích príkázaní* (úvod)

Povedať: „Milujem ťa“ znamená povedať: „Ty nezomrieš.“

GABRIEL MARCEL (1889 – 1973), francúzsky filozof

“ Všetky stvorené veci svedčia o Stvoriteľovej добрote a štedrosti. Slnko šíri svoje svetlo a oheň svoje teplo. Strom rozfahuje svoje ruky, teda konáre, a dáva nám svoje ovocie. Voda, vzduch i celá príroda zvestujú štedrosť Stvoriteľa. My, jeho živý obraz, ho však nereprezentujeme, ale zapierame svojimi skutkami a svojím nemilosrdným konaním, aj keď ho svojimi ústami zároveň vyznávame.

SV. FILIP NERI (1515 – 1595)

okolo teba, raz nebude. Napriek tomu dokážeš premýšľať o nekonečne. Hoci si tu obklopený výhradne pominuteľnými vecami, túžiš po nekonečne a nepominuteľnosti. Bol by si rád, keby z teba niečo zostalo. Aké by to bolo smutné, keby celý krásny svet bol iba nezmyselným zábleskom, ktorý sa následne znova ponorí do ničoty. Si v dobrých rukách iba vtedy, ak existuje Boh. A v dobrých rukách je i celé stvorenie. Tušenie Boha a túžba po ňom patria k človeku. Túžba po nekonečne a absolútne sa nachádza vo všetkých národoch, kultúrach a náboženstvách.

→ 20 → 1147 → 20

5 *Prečo stvoril Boh ľudí a svet?*

Boh stvoril svet z prekypujúcej lásky. Bol by rád, keby sme ho milovali tak, ako on miluje nás. Chce nás zhromaždiť vo veľkej rodine svojej Cirkvi.

→ 49, 68, 142 → 2

Lebo všetko, čo je, miluješ a nič nemáš v nenávisti z toho, čo si urobil; lebo keby si bol nenávidel niečo, nebol by si to utvoril.

MÚD 11, 24

6 *Keď Boh stvoril svet z lásky, prečo je potom svet plný bezprávia, útlaku a bolesti?*

Boh stvoril svet, ktorý bol sám osebe dobrý. Svet ale od Boha odpadol a začal sa rozhodovať v rozpore s Božou láskou. Biblia o tom hovorí v príbehu o prvotnom hriechu Adama a Evy. Ľudia chceli byť ako Boh – všimni si stavbu babylonskej veže. Odvtedy je vo svete „systémová chyba“, akýsi ničivý princíp.

Videl som utrpenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho volanie pre pracovných dozorcov. Viem o jeho utrpení. Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil z moci Egypťanov.

EX 3, 7 – 8

„Hriech je väzenie, v ktorom sme sa všetci narodili.

SV. IGNÁC Z LOYOLY
(1491 – 1556), zakladateľ
jezuitskej rehole

Ani nechápem, čo robím, lebo nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím.

apoštol Pavol v RIM 7, 15

„Boh ustanovil, že duša rozhoduje o sebe slobodne. Boh teda nič nerobí proti jej vôli a nežiada od nej nič, čo ona nechce.

MAJSTER ECKHART
(1260 – 1328), dominikánsky
mystik a učenc

„Niektorí hovoria: „Spáchal som príliš veľa zla, dobrý Boh mi nemôže odpustiť.“ To je však hrubá urážka: znamená to stavať hranice Božiemu milosrdenstvu, ktoré nijaké hranice nemá – je bezmedzné. Nič neuráža dobrého Boha tak, ako keď pochybujeme o jeho milosrdenstve.

SV. JÁN MÁRIA VIANEY
(1786 – 1859), arský farár

Odvtedy to už nie je tak, ako to Boh pôvodne plánoval. K tomu, že je v tomto svete bezprávie a bolesť, prispievajú i naše aktuálne rozhodnutia. Naše chybné rozhodnutia sa občas skoncentrujú do štruktúr zla a hriechu. Jednotlivec potom koná v systéme, ktorý je ako celok zlý a nespravodlivý, a nie je vôbec ľahké sa z neho vymaniť – napríklad keď je ako vojak viazaný zúčastniť sa na zločineckej vojne.

→ 27 → 365 n., 415 → 66, 68

7

Prečo dal Boh človeku možnosť konať zlo?

Boh stvoril človeka, aby miloval. K láske však nemožno nikoho nútiť. Človek musí byť slobodný, aby bol skutočne schopný milovať. Ak existuje pravá sloboda, existuje vždy aj možnosť, že sa človek rozhodne od základu zle. Ľudia môžu zničiť dokonca i samotnú slobodu.

→ 311 n. → 286

8

Keď sa človek odvrátil od Boha, ponechal ho Boh napospas svojmu osudu?

V žiadnom prípade. Božia láska „nikdy neprestane“ (1 Kor 13, 8). Boh ide za nami, hľadá nás v našich jaskyniach a úkrytoch, rád by s nami nadviazal kontakt. Chce nám ukázať, kým je.

→ 27, 773

9

Ako sa Boh necháva nájsť?

Boh sa necháva nájsť iba tým spôsobom, že sa nám *ukazuje* alebo (inými slovami) že sa nám *zjavuje*. Máme síce od prirodzenosti určité tušenie o Bohu a premýšľaním môžeme dosiahnuť i poznanie, že Boh *je*. Ale *aký* Boh skutočne je, aké sú jeho myšlienky a plány, to zostáva nášmu rozumu skryté. Boh nám teda musí dať najavo, aký je. Nerobí to

tak, že by nám poslal nejakú ideu, knihu či politický systém, ale tým, že sa stáva človekom. V Ježišovi Kristovi sa Boh úplne a definitívne zjavil – Boh sa stal človekom, aby človek pochopil, kto je Boh. Ježiš je Božou rečou.

→ 20, 21 → 36 – 38 → 7 – 10

10 Ako sa Boh zjavoval pred Ježišom?

Božia existencia nebola rozumovému poznaniu človeka nikdy skrytá. V dejinách viery Izraela Boh otvoril svoje vnútro a prehovoril k Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi. Mojžišovi prikázal, aby vyslobodil jeho ľud z otroctva v Egypte. Znova a znova povolával prorokov, aby vystupovali v jeho mene.

→ 54 n. → 7 – 8

11 Ako odpovedal izraelský ľud na to, že sa mu Boh zjavuje?

Keď človek raz Boha spozná, v jeho živote už nič nezostane na svojom mieste. U izraelského národa je to zrejme zo zmluvy, ktorú s ním Boh uzatvoril. Znamením tejto zmluvy je desať prikázaní, ktoré Boh odovzdal Mojžišovi na vrchu Sinaj (Ex 19 – 24). Ak sa riadime týmito prikázaniami a snažíme sa konať spravodlivo, odpovedáme na Božiu láskyplnú náklonnosť. Máme tak možnosť spolupôsobiť na Božom pláne pre svet a dejiny.

→ 22 → 34

12 Aký význam má Desatoro pre naše spolužitie?

V Desatore Boh odovzdáva človeku nepomínuteľné zásady dobrého života, podľa ktorých sa môžeme orientovať. Vzniká tak svet, ako si ho vymyslel Boh. Z prikázaní sa dozvedáme, čo je našou

 Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty – hovorí Pán. Ako sú nebesá vyvýšené nad zem, tak sú moje cesty vysoko od vašich ciest a moje myšlienky od vašich myšlienok

IZ 55, 8 – 9

” Izrael je Boží ľud. Je výrazom Božieho spoločenstva s ľuďmi, je vyvoleným národom. Nie je to nejaká prirodzená či kultúrna skutočnosť, je to nadprirodzená danosť.

PÁPEŽ SV. JÁN PAVOL II.
(1920 – 2005), október 1997

MASTER
PLAN 1

Vo všetkých kultúrach existujú jedinečné a rozmanité etické príbuznosti, ktoré sú výrazom jednej a tej istej, Stvoriteľom chcenej ľudskej prirodzenosti, ktoré etická múdrosť ľudstva nazýva prirodzeným zákonom.

PÁPEŽ BENEDIKT XVI.,

→ encyklika *Caritas in veritate* (CIV)

povinnosťou – napríklad nesmieme nikomu nič ukradnúť –, a zároveň sa ozrejmuje naše práva – ani nás nesmie nikto okradnúť. Desať prikázaní sa obsahom podobá prirodzenému právu, teda tomu, čo je každému človeku vpísané do srdca ako predstava dobrého konania. Sú v ňom zapísané univerzálne spôsoby konania, ktoré spájajú všetkých ľudí a kultúry. Preto je Desatoro i základným pravidlom spoločenského spolužitia.

→ 22 → 434 → 335, 348 n.

Znova a znova ma prekvapuje, že na svete existuje vyše 30 miliónov zákonov, aby uviedli do praxe desať prikázaní.

ALBERT SCHWEITZER (1875 – 1965), lekár v misiách a nositeľ Nobelovej ceny za mier

Pre mňa je Ježiš môj Boh, Ježiš je môj život, Ježiš je moja jediná láska, Ježiš je všetko vo všetkom, Ježiš je moje všetko. Ježišu, milujem ťa z celého srdca, celou svojou bytosťou.

SV. MATKA TEREZA

(sv. Tereza z Kalkaty, 1910 – 1997), nositeľka Nobelovej ceny za mier

13

Ako sa Boh zjavuje v Ježišovi z Nazareta?

V Ježišovi Kristovi vrcholí Božie zjavenie. V osobe Krista ako človeka a Boha sa Božia láska prejavuje absolútnym a neprekonateľným spôsobom. V ňom sa Božie Slovo stalo telom, ako nám to hovorí začiatok Jánovho evanjelia. V Ježišovi Kristovi sa stáva zjavným a dokonca telesne hmatateľným, kto je Boh a ako sa stretáva s ľuďmi. Preto môže Ježiš povedať: „Kto vidí mňa, vidí Otca“ (Jn 14, 9). Kristus sa nám ľuďom stal podobným vo všetkom okrem hriechu – tak je Ježiš ideálnym človekom, človekom podľa Božieho plánu. Ježiš žil to, čo chcel Boh: lásku. Byť kresťanom znamená čo najviac sa pripodobniť Ježišovi. Cez sviatosti vstupujeme do najintímnejšieho spojenia s Ježišom: stávame sa „Kristovým telom“.

→ 28 – 29 → 456 n. → 9 – 10

ENCYCLIKA

● pápežský list, ktorý sa týka učenia Cirkvi

14

Čo je nové prikázanie lásky v Novom zákone?

Zlaté pravidlo – „Správaj sa k ostatným tak, ako by si chcel, aby sa oni správali k tebe“ – je známe ako norma dobrého života v mnohých kultúrach. Ešte silnejšie pôsobilo v Starom zákone prikázanie lásky: „Miluj svojho blížneho ako seba samého“ (Lv 19, 18). Ježiš prikázanie vzájomnej lásky ešte stupňuje a konkretizuje, keď ho zameriava na seba a na obetovanie svojho života: „Milujte sa

” Slabosť ľudských možností je prameňom sily. Ježiš je majstrom nemožného.

BL. KAROL FOUCAULD
(1858 – 1916), francúzsky kňaz, mních a pustovník

” Je ľahšie milovať všetkých ako jedného. Láska k celému ľudstvu obvykle nestojí viac ako niekoľko slov; láska k blížnemu si vyžaduje obeť.

PETER ROSEGGER
(1843 – 1918), rakúsky spisovateľ

MASTER PLAN 2

„Láska sa začína dnes. Dnes niekto trpí. Dnes je niekto na ulíci. Dnes niekto hladuje. Dnes musíme začať. Včerajšok je už za nami. Zajtrajšok tu ešte nie je. Iba dnes môžeme zvestovať Boha tým, že milujeme, slúžime, že nasýtíme hladných, oblečieme nahých, zabezpečíme chudobným strechu nad hlavou. Nečakaj na zajtrajšok! Zajtra budú mŕtvi, ak pre nich dnes nič neurobíme.“

SV. MATKA TEREZA

! CNOŠŤ

(lat. *virtus* = sila) je nacvičené konanie, ktoré človeku pomáha, aby konal dobro ľahšie.

„Čo rozlišuje spravodlivosť a lásku, je práve toto – v situácii spravodlivosti k sebe ľudia pristupujú ako „tí druhí“, skoro až ako cudzí. (...) Spravodlivosť znamená, že druhého prijme ako druhého; znamená to prejavíť uznanie tam, kde nie je možné milovať. Spravodlivosť hovorí, že existuje ten druhý, ktorý nie je ako ja a ktorému napriek tomu patrí, čo je jeho. Spravodlivý je spravodlivý tým, že druhého potvrdzuje v jeho odlišnosti a pomáha mu dosiahnuť to, čo mu patrí.“

JOSEF PIEPER (1904 – 1997), nemecký filozof

navzájom, ako som ja miloval vás“ (porov. Jn 13, 34). Táto láska je rovnakou mierou zameraná na *spoločenstvo* i na *dôstojnosť ľudskej osoby* – každý je tu jedinečnou, nezameniteľnou, Bohom milovanou osobou – a každý je láskou odkázaný na druhých. Božia láska je začiatkom „civilizácie lásky“ (pápeži sv. Pavol VI., sv. Ján Pavol II.), ku ktorej môžu prispievať všetci ľudia.

→ 54 → 2055 → 322

15 Je človek povolaný k láske?

Áno, najhlbšej podstate človeka zodpovedá, aby bol milovaný a aby dával lásku. Boh sám nám pritom slúži ako ideál. Boh – tak nám to ukázal Ježiš – nie je sám osebe ničím iným ako láskou. Medzi Otcom, Synom a Duchom Svätým dochádza k večnej výmene lásky. Na tomto spoločenstve lásky má účasť i milujúci človek. Náš život sa môže vydať iba vtedy, keď sa neuzavrieme, ale naopak, otvoríme sa prúdu Božej lásky. Láska nás robí otvorenými na potreby druhého a schopnými prekračovať samých seba. Ježiš Kristus, ktorý sa z lásky k ľuďom a zo svojej slobodnej vôle obetoval na kríži, vykonal najväčší čin lásky práve vtedy, keď prekročil svoj ľudský život.

→ 34 – 37 → 1, 260 → 309

16 Možno nacvičiť lásku k blížnemu?

Áno, a je to dokonca veľmi dôležité. Láska nie je iba cit. Láska je aj → CNOŠŤ, sila, v ktorej sa môžeme cvičiť. Stávať sa odvážnejším, statočnejším, spravodlivejším, láskyplnejším je opravdivou výzvou pre každého kresťana. Treba sa vzdelávať, aby sme videli svet pohľadom druhého. Ľudia, s ktorými sa stretávame v úprimnosti a láske, cítia, že ich berieme vážne, a môžu sa rozvíjať. Ak sa cvičíme v láske, keď je to jednoduché, s Božou pomocou budeme

vedieť milovať aj vtedy, keď to bolí a keď nám druhí lásku neopätujú. Napríklad pri starostlivosti o najchudobnejších a ešte viac tam, kde musíme novým spôsobom pristupovať k našim protivníkom – keď sa vzdávame pomsty, odplaty a násilia.

→ 105, 160, 184, 193 → 2052, 2055, 2069,
2443 – 2446 → 321, 328

17 Existuje v dejinách zmysel a pokrok?

Spása (definitívna dokonalosť, dokonalé šťastie), ktorá nám bola darovaná skrze Ježiša Krista, nie je určená iba hŕstke ľudí. Boh chce spásu všetkých. Spása oslobodzuje človeka vo všetkých jeho dimenziách – telesnej i duchovnej, osobnej i spoločenskej, v jeho pozemských dejinách a aj navždy v nebi. V dejinách, teda v čase, v ktorom sa nachádzame, sa naša spása už začína; dovŕšená však bude až vo večnosti. Preto treba podrobiť kritike všetky ideológie, ktoré sľubujú spásu už na tejto zemi. To, že raj nájdeme až v nebi, neznamená nejaké chlácholenie alebo nedoceňovanie sveta. Skôr to znamená, že vďaka nádeji na večný život môžeme spravodlivo a v láske usporiadať to, čo je potrebné tu a teraz. Nič z toho, čo robíme na tomto svete, nie je zbytočné, ale je to uchované pre dovŕšenie vo večnosti.

→ 40 – 58 → 450 → 110

” Zdá sa mi, že sa nedá urobiť nič dobré, keď hľadáme seba.

SV. TERÉZIA Z LISIEUX (1873 – 1897), karmelitánka
a učiteľka Cirkvi

18 Ako sa dá premeniť spoločnosť?

Biblická zvesť, Božie zjavenie, nás mení v každom ohľade. Získavame iný pohľad na svet a spoločnosť. Každá zmena sa začína v ľudskom srdci – najprv sa

” Pretože tu ide o morálne univerzum, verím, že právo zvíťazí. Zvíťazí priateľstvo, zvíťazí súcit, zvíťazí smiech, láska, náklonnosť, spoloúčasť. Sme totiž stvorení pre dobro, sme stvorení pre lásku.

DESMOND TUTU (* 1931),
nositeľ Nobelovej ceny za mier

” Kresťania sú skutočne s. r. o. = „spoločenstvo radikálnych optimistov“.

PETER HAHNE, televízny
moderátor

Ak sme schopní prekonať individualizmus, môžeme skutočne vytvárať alternatívny životný štýl a v spoločnosti bude možná zásadná zmena.

PÁPEŽ FRANTIŠEK,
Laudato si' (LS), 208

” Kto nemiluje čo i len jedného jediného človeka, nemôže sa páčiť Bohu. Milujme všetkých ľudí tak, ako ich miloval Ježiš. Milujme ich tým, že pre nich budeme konať dobro, ktoré je v našich silách, že sa zasadíme za ich spásu s ochotou preliať za každého z nich svoju krv.

BL. KAROL FOUCAULD

„ Ak nemiluješ brata, ktorého máš pred očami, potom nemôžeš milovať Boha, ktorého nevidíš.

SV. AUGUSTÍN (354 – 430), učiteľ Cirkvi, najväčší mysliteľ ranej Cirkvi

„ Tým, ktorí milujú Boha, sa všetko premení na dobro. Boh im k dobru pripočíta aj ich pohlúdenia a chyby.

SV. AUGUSTÍN

„ Nikdy nie sme bystrejší ako vtedy, keď ide o to, aby sme klamali samých seba a potláčali výčitky svojho svedomia.

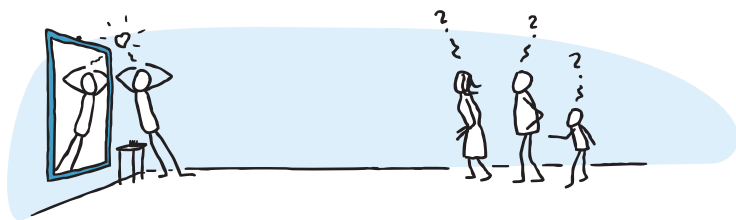
FRANÇOIS FÉNELON (1651 – 1715), francúzsky duchovný spisovateľ

musí človek sám vnútorne zmeniť, začať zmyšľať a žiť podľa Božích prikázaní, a potom môže vydávať svedectvo i navonok. Obrátenie srdca, o ktoré sa treba stále usilovať, je dôležitým začiatkom lepšieho sveta. Až potom spoznáme, ako treba zmeniť a skvalitniť inštitúcie a systémy.

→ 42 → 1889

19 *Prečo je jadrom každého ľudského hriechu odcudzenie človeka sebe samému?*

Kým je človek sebecky zahľadený do seba, chradne; my však sme stvorení tak, že si sami nestačíme. Potrebujeme ľudskú spoločnosť, potrebujeme oslobodzujúce zameranie na zmysel a pôvod nášho bytia a nakoniec na Boha. Musíme vychádzať zo seba, pretože sme stvorení pre lásku. Tým, že milujeme, prekračujeme sami seba – smerom k druhému a nakoniec k Bohu. Zameriavať sa iba na seba je to isté ako hrešiť. Ten, kto nemiluje (alebo nie je schopný milo-

„ Láska, ktorá slúži, je obrovskou silou. Je tou najväčšou mocou. Nič sa jej nevyrovná.

FJODOR MICHAJLOVIČ DOSTOJEVSKIJ (1821 – 1881), ruský spisovateľ

vať), žije v odcudzení sebe samému. To platí i pre celú spoločnosť. Tam, kde v popredí stojí iba konzum, výroba a mechanické prežívanie, chýba solidarita a skutočná ľudskosť. Taká spoločnosť už neslúži človeku, ale človek slúži spoločnosti.

→ 47 – 48 → 400 → 315

20 Čo je v Božom pláne úlohou Cirkvi?

Plánom Božej lásky je záchrana a vykúpenie všetkých ľudí Božím Synom Ježišom Kristom. Cirkev existuje, pretože nás Ježiš pozval, aby sme s ním vstúpili do hlbokého a zachraňujúceho spoločenstva. Týmto spoločenstvom, „telom Kristovým“, je Cirkev. Prostredníctvom krstu a ďalších sviatostí patríme ku Kristovi a od neho dostávame ako dar nový, nekončiaci život. Ak počúvame Božie Slovo, ktorým je Kristus, nasledujeme Božiu vôľu. Cirkev je miestom, kde sa môžu ľudia rozvíjať v Božej láske. Cirkev nie je samoúčelná. Je zodpovedná za človeka a spoločnosť a musí svojím pôsobením prispievať k spásu, mieru a rozvoju ľudskej rodiny.

→ 49 – 51 → 122, 123

21 Možno v Cirkvi vidieť Božie kráľovstvo?

Cirkev je tu nato, „aby bol vo svete priestor pre Boha, aby v nej Boh mohol prebývať a svet sa tak stal jeho „kráľovstvom““ (Joseph Ratzinger). S Ježišom Kristom sa skutočne začalo vo svete Božie kráľovstvo. Všade, kde sa vysluhujú sviatosti, sa zdoláva a premieňa starý svet hriechu a smrti. Začína sa nové stvorenie; Božie kráľovstvo sa stáva viditeľným. Keď však kresťania tento nový život, ktorý im bol darovaný, neprenášajú do autentického konania, zostávajú sviatosti prázdnyimi znameniami. Nemožno chodiť na sväté prijímanie a zároveň odopierať druhým chlieb. Sviatosti volajú po láske, ktorá je pripravená „vychádzať zo seba a ísť na periférie. Nielen na zemepisné periférie, ale až na hranice ľudskej existencie, na hranice tajomstva zla, bolesti, nespravodlivosti, nevedomosti, chýbajúcej náboženskej praxe, myslenia, každej biedy“ (prejav kardinála Bergogliu pred konkláve v roku 2013).

→ 49 – 51 → 123, 124

” V každej chvíli môžem vo svete podporiť a uľahčiť proces liečenia – alebo sa mu postaviť do cesty a brániť mu. Všetko, čo sa zaseje, vzíde.

RUTH PFAUOVÁ
(1929 – 2017), lekárka malomocných a rehoľná sestra

” Druhý človek, to nie je peklo, ale raj.

SESTRA EMMANUELLE
(1908 – 2008), matka ľudí zo smetiek

Keď (Ježiš) knihu rozvinul, našiel miesto, kde bolo napísané: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok.“ Potom knihu zvinul, vrátil ju sluhovi a sadol si. Oči všetkých v synagóge sa upreli na neho. A on im začal hovoriť: „Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli.“

LK 4, 17B – 21

Z dôležitých cirkevných dokumentov

LÁSKA

Mater et magistra

Kresťanská láska

Kto sa dá viesť kresťanskou láskou, nevyhnutne miluje i druhých ľudí a cíti ich potreby, bolesti a radosti ako svoje vlastné. Jeho činnosť, nech sa už deje kdekoľvek, je vždy plná sily, radosti, plná ľudskosti a úsilia o dobro druhých. Veď „láska je trepezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa, nie je nehanebná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nemyslí na zlé, neteší sa z neprávdosti, ale raduje sa z pravdy. Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží“ (1 Kor 13, 4 – 7).

Pápež sv. Ján XXIII., encyklika *Mater et magistra* (1961), 235

Redemptor hominis

Láska má meno

Boh Stvoriteľ sa zjavuje ako Boh Vykupiteľ, ako Boh „verný sám sebe“: verný svojej láske k človeku a k svetu, ktorú prejavil už v deň stvorenia. Jeho láska neustupuje pred ničím, čo v ňom samom vyžaduje spravodlivosť. Preto i s Božím Synom, „s tým, ktorý bol bez hriechu, zaobchádzal kvôli nám ako s najväčším hriešnikom“. Ak zaobchádzal „ako s hriešnikom“ s tým, ktorý nemal absolútne žiadny hriech, urobil to preto, aby zjavil svoju lásku, ktorá je vždy väčšia ako celé stvorenie, lásku, ktorou je on sám, lebo „Boh je láska“. Láska je predovšetkým väčšia ako hriech, ako slabosť, ako „márnosť všetkého stvoreného“, je dokonca silnejšia ako smrť. Táto láska je vždy ochotná znova pozdvihnúť a odpustiť, je stále pripravená vyjsť v ústrety márnratnému synovi, vždy hľadá „Božích synov“, ktorí sú povolani k budúcej sláve. Tieto prejavy Božej lásky sa volajú milosrdenstvom. A toto zjavenie lásky a milosrdenstva má v ľudských dejinách svoju formu a svoje meno: volá sa Ježiš Kristus.

Pápež sv. Ján Pavol II., encyklika *Redemptor hominis* (1979), 9

Redemptor hominis

Človek nemôže žiť bez lásky

Človek je sám sebe nepochopiteľnou bytosťou a jeho životu chýba zmysel, ak nepozná lásku, ak sa nestretne s láskou, ak ju nezakúsi, ak si ju nejakým spôsobom neosvojí, ak ju nepreukazuje aktívne druhým. Práve preto Kristus Vykupiteľ – ako sme to už povedali – naplno zjavuje človeka človeku samému. A to je – ak to môžeme tak povedať – ľudská zložka v tajomstve vykúpenia. V ňom

človek nachádza svoju veľkosť, dôstojnosť a hodnotu svojej ľudskosti. V tajomstve vykúpenia človek znova nachádza svoje potvrdenie, určitým spôsobom je znova stvorený. Áno, znova stvorený! „Už niet Žida ani Gréka, niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden v Ježišovi Kristovi.“ Človek, ktorý chce dôkladne pochopiť sám seba – a to nielen podľa bezprostredných, čiastočných, často povrchných a dokonca iba zdanlivých kritérií svojho bytia – sa musí priblížiť ku Kristovi aj so svojím nepokojom a neistotou, so svojou slabosťou a hriešnosťou, so svojím životom a smrťou. Musí – aby sme tak povedali – vstúpiť, preniknúť do Krista celou svojou bytosťou a asimilovať celú skutočnosť vtelenia a vykúpenia, aby tak znova našiel seba. Ak sa v ňom uskutoční tento hlboký proces, potom človek prinesie plody nielen úcty a klaňania sa Bohu, ale aj hlbokého obdivu k sebe samému. Akú veľkú cenu musí mať človek v očiach Stvoriteľa, keď si zaslúžil „takého vznešeného Vykupiteľa“!

Pápež sv. Ján Pavol II., encyklika *Redemptor hominis* (1979), 10

Evangelium vitae

Zmysel pre Boha a zmysel pre človeka

Kto stratí vzťah k Bohu, stratí aj vzťah k človeku, k jeho dôstojnosti a k jeho životu. A následné porušovanie morálneho zákona v takej závažnej veci, akou je zachovávanie života a jeho dôstojnosti, postupne vedie k istému oslabeniu schopnosti vnímať oživujúcu a spásanosnú prítomnosť Boha.

Pápež sv. Ján Pavol II., encyklika *Evangelium vitae* (1995), 21

Deus caritas est

Základ kresťanstva

Na začiatku kresťanského života nie je nejaké etické rozhodnutie alebo veľkolepá myšlienka, ale skôr strenutie s udalosťou, s Osobou, ktorá ponúka životu celkom nový horizont a tým aj rozhodujúce smerovanie. Ján vo svojom evanjeliu vyjadril túto udalosť nasledujúcimi slovami: „Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby každý, kto v neho verí... mal večný život“ (Jn 3, 16).

Pápež Benedikt XVI., encyklika *Deus caritas est* (2005), 1

Deus caritas est

Láska je navždy

To, že láska hľadá niečo definitívne, a to v dvojacom zmysle, teda v zmysle výlučnosti „výhradne tento človek“ a v zmysle „navždy“, patrí k vystupovaniu lásky na vyššiu rovinu po stupňoch vnútorného očisťovania. Láska zahŕňa celú existenciu so všetkými jej rozmermi, aj čo sa týka času. Nemôže to ani inak byť, veď jej prísľub smeruje k niečomu definitívnemu: láska smeruje k večnosti.

Pápež Benedikt XVI., encyklika *Deus caritas est* (2005), 6

Deus caritas est

Láska ako služba Cirkvi

Všetky aktivity Cirkvi sú výrazom lásky, ktorá sa usiluje o integrálne dobro človeka. Cirkev sa usiluje o jeho evanjelizáciu prostredníctvom Božieho slova a sviatostí, čo býva v konkrétnych historických situáciách často hrdinským počinom; usiluje sa o jeho rozvoj v rôznych oblastiach života a ľudskej činnosti. Tak je láska službou, ktorú Cirkev koná, keď ustavične vychádza v ústrety ľuďom v utrpení a v ich potrebách, a to i v potrebách materiálnej povahy.

Pápež Benedikt XVI., encyklika *Deus caritas est* (2005), 19

Deus caritas est

Spoločnosť bez lásky?

Láska – *caritas* – bude vždy potrebná, a to aj v tej najspravodlivejšej spoločnosti. Neexistuje nijaké spravodlivé štátne usporiadanie, ktorému by sa podarilo to, aby služba lásky bola zbytočná. Kto sa chce zbaviť lásky, smeruje k tomu, že sa zbaví človeka ako človeka. Vždy bude existovať utrpenie, ktoré volá po úteche a pomoci. Vždy bude existovať osamotenosť. Vždy sa budú vyskytovať situácie materiálneho nedostatku, v ktorých je nevyhnutná pomoc formou konkrétnej lásky k blížnemu. Štát, ktorý sa chce starať o všetko a ktorý všetko pohlcuje do seba, sa v konečnom dôsledku stáva byrokratickou inštitúciou, ktorá nemôže zabezpečiť to najdôležitejšie, čo trpiaci človek – a každý človek – potrebuje: osobnú láskyplnú pomoc.

Pápež Benedikt XVI., encyklika *Deus caritas est* (2005), 28

Caritas in veritate

Láska – ústredná hodnota

Láska je zlatou niťou sociálnej náuky Cirkvi. Každá zodpovednosť a angažovanosť, vyplývajúca z tejto náuky, vychádza z lásky, ktorá je podľa Ježišovho učenia syntézou celého Zákona (porov. Mt 22, 36 – 40). Láska dáva skutočný obsah osobnému vzťahu k Bohu a blížnemu; láska je základom nielen mikrovzťahov (s priateľmi, s členmi rodiny alebo v malých skupinách), ale aj makrovzťahov (sociálnych, ekonomických, politických) v ich najširších dimenziách. Pre Cirkev – formovanú náukou evanjelia – je láska všetkým. ... Z Božej lásky všetko pochádza, v nej všetko nachádza svoju formu a všetko k nej smeruje. Láska je najväčší dar, ktorý Boh daroval ľuďom; je jeho prislúbením a našou nádejou.

Pápež Benedikt XVI., encyklika *Caritas in veritate* (2009), 2

Evangelii gaudium

Láska vykupuje a oslobodzuje

Jedine vďaka tomuto stretnutiu – alebo opakovanému stretávaniu – s Božou láskou, ktorá sa premieňa na šťastné priateľstvo, sme oslobodení od otupeného svedomia a od zameranosti na seba samých. Plne ľudskými sa stávame vtedy, keď sme viac ako ľudskí, keď Bohu dovoľíme, aby nás vyviedol za hranice nás samých,

aby sme dospeli k svojmu opravdivejšiemu bytiu. Tu je prameň evanjelizačného pôsobenia. Lebo ak niekto prijal túto lásku, ktorá dáva jeho životu nový zmysel, ako by sa o ňu nepodelil s ostatnými?

Pápež František, apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium* (2013), 8

Evangelii gaudium

Veľký plán lásky

Byť Cirkvou znamená byť Božím ľudom v súlade s veľkým plánom Otcovej lásky. Znamená to byť Božím kvasom uprostred ľudstva. Znamená to ohlasovať a prinášať Božiu spásu do tohto nášho sveta, ktorý často blúdi, potrebuje počuť povzbudzujúce odpovede, plné nádeje a novej sily do ďalšieho putovania. Cirkev musí byť miestom nezištného milosrdenstva, kde sa všetci cítia prijatí a milovaní, kde nájdu odpustenie a povzbudenie, aby žili dobrým životom podľa evanjelia.

Pápež František, apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium* (2013), 114

Evangelii gaudium

Posledná syntéza

Keď autori Nového zákona chcú vyjadriť podstatu kresťanského morálneho poslania, predkladajú nevyhnutnú požiadavku lásky k blížnemu: „Kto miluje blížneho, vyplnil zákon... naplnením zákona je láska“ (Rim 13, 8. 10). „Ak však uskutočňujete kráľovský zákon podľa Písma: ‚Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!‘, dobre robíte“ (Jak 2, 8). „Veď celý zákon sa spĺňa v jedinom slove, v tomto: ‚Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!‘“ (Gal 5, 14). Pavol predkladal svojim spoločenstvám cestu rastu v láske: „A Pán nech zveľadí a rozhojní vašu lásku navzájom i voči všetkým tak, ako ju my máme voči vám“ (1 Sol 3, 12).

Pápež František, apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium* (2013), 161

Laudato si'

Božia láska neberie nič späť

Súčasťou naliehavej výzvy chrániť náš spoločný domov je starosť o zjednotenie celej ľudskej rodiny v snahe o udržateľný a integrálny rozvoj, pretože vieme, že veci sa môžu zmeniť. Stvoriteľ nás neopúšťa, nikdy neustupuje zo svojho plánu lásky, neľutuje, že nás stvoril. Ľudstvo má ešte schopnosť spolupracovať na budovaní nášho spoločného domova.

Pápež František, encyklika *Laudato si'* (2015), 13

